

Põhikooli eesti keele lõpueksami taustaküsitlus 2019

Tagasiside õpetajale

9999 EESNIMI PERENIMI - Kooli nimi

Lugupeetud eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Käesoleva aasta kevadel palusime üheksandate klasside õpilastel täita küsimustik nende õpioskuste kohta. Samuti paluti 9. klasse õpetanud eesti keele ja kirjanduse õpetajatel täita küsimustik õpetamise meetodite kohta ning anda hinnang oma õpilaste õpioskustele. Täname Teid, et leidsite aega sellele küsimustikule vastamiseks, ning samuti täname kõiki õpilasi, kes küsimustiku täitsid. Saadame Teile käesolevaga uuringu tagasiside.

Tagasiside koosneb:

1. Juhised jooniste lugemiseks ja mõtestamiseks
2. Ülevaade konstruktidest
3. Õpetaja personaalne tagasiside
4. Uuringus osalenud õpilaste ja õpetajate kirjeldus
5. Viited uuringu täiendavate materjalide leidmiseks

1. Juhised jooniste lugemiseks ja mõtestamiseks

Tulemused on tagasisideraportis läbivalt esitatud kahel viisil.

Esimene tulemuste esitamise viis. Osade näitajate puhul on õpetajate õpilasgruppide (ehk iga õpetaja õpilaste grupi) keskmised tulemused jagatud kolmeks. Neid kolme tulemusgruppi võib tinglikult nimetada nõrgaks, keskmiseks ja tugevaks. Õpetajate õpilasgrupid (ühe grupi moodustavad ühe õpetaja õpilased) on jaotatud kolmeks kvartiilide alusel. Seega järgmiselt: nõrgas grupis (grupp 1) on ligikaudu $\frac{1}{4}$ õpilaste grupe, kelle tulemus vastava näitaja osas on madalam, keskmisesse gruppi (grupp 2) kuulub umbes $\frac{1}{2}$ õpilaste grupe, kelle tulemus on keskmine, ja tugevas grupis (grupp 3) on need $\frac{1}{4}$ õpilaste grupe, kelle tulemus on kõrgem. Seega tuleb arvestada, et iga näitaja osas on alati õpilasgrupe, kes on nõrgad ja tugevad. Samuti on õpetajaid osade tunnuste puhul kolmeks grupiks jaotatud, õpetajate puhul ei pruugi gruppide osakaalud vastata jaotusele $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{4}$, kuna nende tulemuste variatiivsus oli väike.

Tärniga on joonistel tähistatud need näitajad, kus nõ nõrga grupi näitaja on efektiivsem (parem) kui tugeva grupi näitaja. Näiteks on madal läbipõlemine koolis (AZ) grupp 1 positiivne, samas on madal huvi (AX) pigem negatiivne, samuti grupp 1. Gruppide süsteemil põhinevate jooniste lugemisel jälgige seda, millisesse kolmest tulemusgrupist (nõrk, keskmine, tugev) Teile õpilased kuuluvad - see grupp on joonisel tähistatud **punasega**. Õpetajate tulemusi kajastavatel joonistel on grupp, kuhu Teile ise antud vastuste põhjal kuulute, tähistatud **sinisega**. Samuti pidage silmas seda, et tulemusgruppide joonistel ära toodud protsendid näitavad seda, kui suur osakaal kõikide õpetajate õpilasgruppidest (176 gruppi) vastavas tulemusgruppi kuulub (sama tulemusena õpilasgrupid koonduvad ühte tasemegruppi).

Teine tulemuste esitamise viis. Nende näitajate osas, millele vastati jah-ei või õige-vale, on toodud õpilaste protsendid, kes on vastanud "jah" või õigesti (nii Teile õpilaste protsent kui ka kõikide õpetajate õpilasgruppide keskmine protsent). Siin tuleb jälgida vastanute arvu- ühe õpilase osakaal on erineva osalejate arvu juures erinev. Tagasiside sisaldab teavet Teile poolt õpetatud õpilaste eksami tulemuste, õpistrateegiade teadvustamise ja kasutamise, õpikäitumise ja läbipõlemise kohta. Lisaks saate tagasisidet selle kohta, kas õpilased mäletavad, milliseid õpistrateegiaid olete neile õpetanud ja milliseid

lugemistegevusi tundides läbi viinud ning kui kõrgelt hindavad nad teie emotsionaalset toetust. Rõhutame, et tulemused iseloomustavad gruppi keskmiselt, mitte õpilasi üksikult.

Tulemuste interpreteerimisel tuleb arvestada, et need iseloomustavad õpilaste arvamusi ja teadmisi-oskusi küsimustiku täitmise hetkel. Need võivad olla mõjutatud sellest, kui väsinud õpilased olid, mis oli juhtunud enne küsimustiku täitmist, kui korrektselt nad küsimustele vastasid jne. Samuti jälgige, kui palju osalejaid Teie õpetatavatest klassidest küsimustikule vastas. **Teie tagasiside põhineb 22 õpilase vastustel.**

Mõtestades tulemusi, pöörake tähelepanu kõigile näitajatele koos, mitte igähele eraldi. Mõtestage tulemusi ka seoses eesti keele eksami (V) tulemustega, kuna õpilaste eksamitulemused on paljude muude näitajatega seotud.

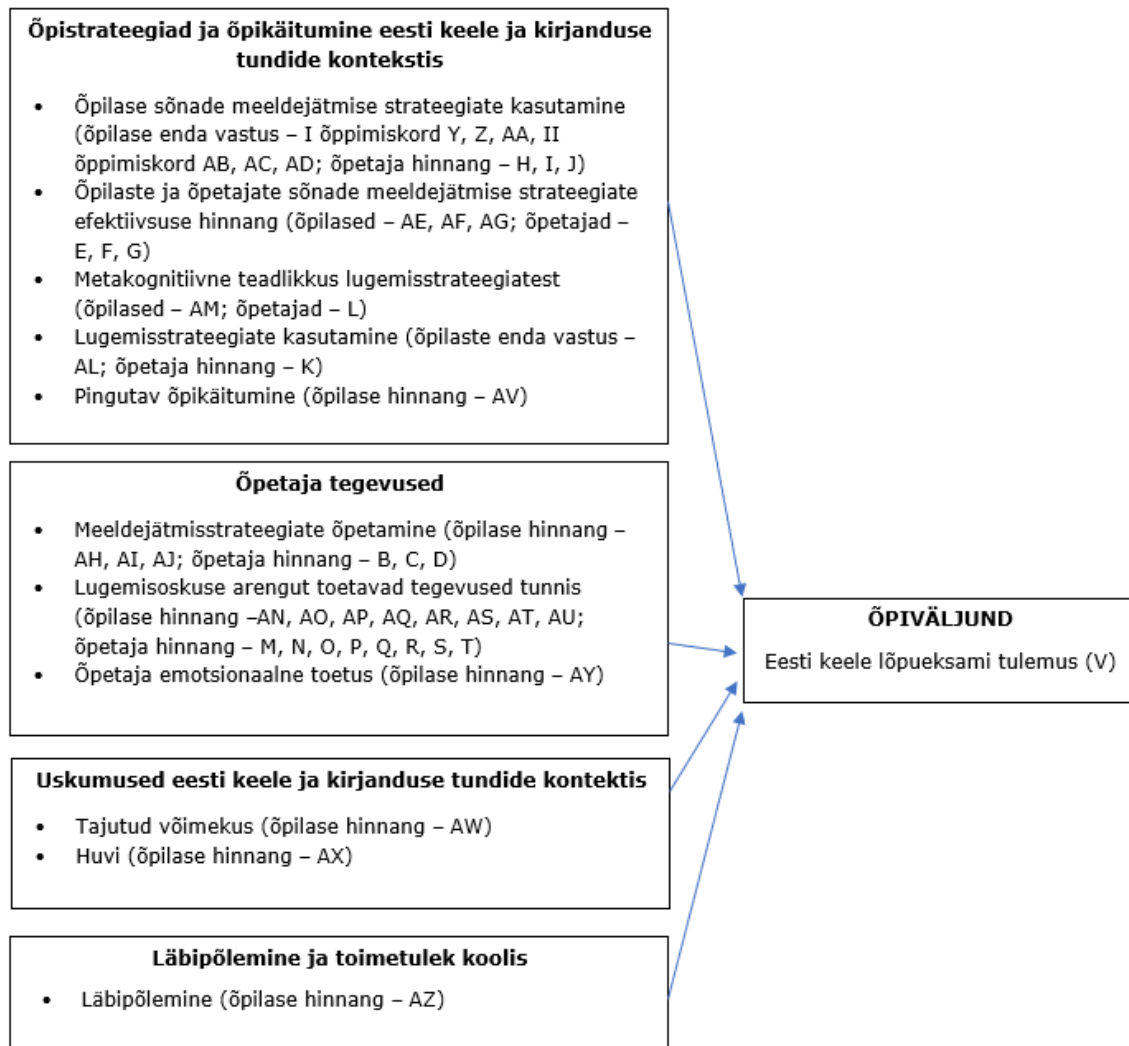
2. Ülevaade konstruktidest. Seosed õpistrateegiate, õpikäitumise, uskumuste, õpetaja tegevuste ning koolis läbipõlemise vahel.

Õpioskustes võib laias laastus eristada õpimotivatsiooni ja õpistrateegiate kasutamise seotud alavaldkonnad. Käesolevas uuringus hindasime õpilaste motivatsiooni enesekohaste küsimustikega. Õpistrateegiate teadvustamist ja kasutamist hinnati konkreetsete ülesannetega. Keeleõppe kontekstis on näiteks olulised sõnade meeldejätmise ja lugemise strateegiad, samuti teadlikkus nendest.

Õpioskused ei kujune õpilasel iseenesest, nende arengut toetavad- kas teadvustatult või teadvustamata- nii lapsevanemad kui õpetajad. Seetõttu on õpioskuste, akadeemiliste teadmiste-oskuste ning õpilase heaoluga seoses oluline uurida ka lähikeskkondi - klassi ja kodu. Käesolevas uurimuses hinnatakse eelkõige eesti keele ja kirjanduse tundidega seotud keskkonda - õpetaja tegevusi ja teadmisi.

Ülevaade hinnatud konstruktidest on toodud järgneval skeemil.

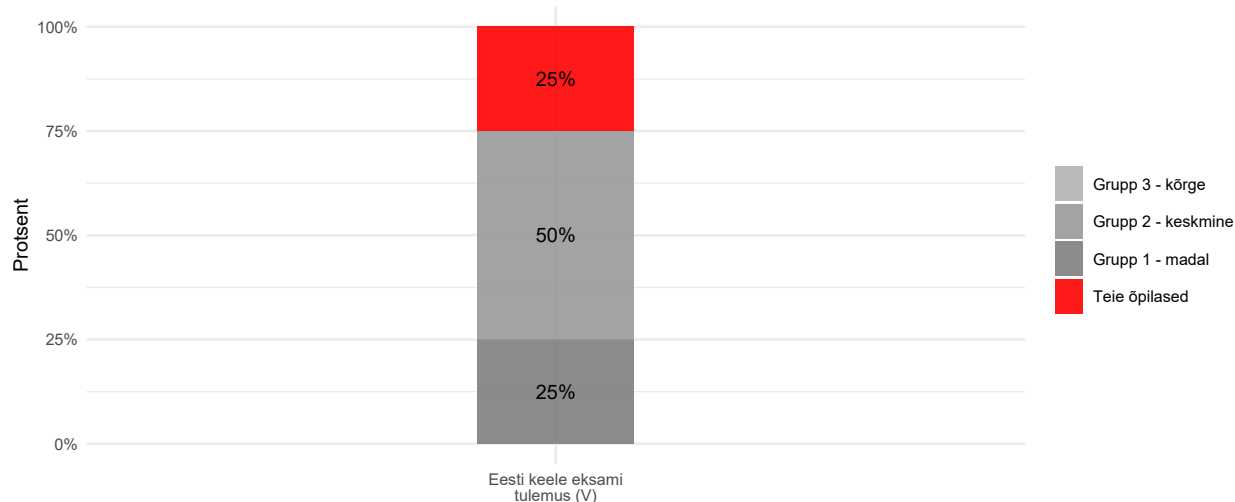
3. Õpetaja personaalne tagasiside

Tagasiside hõlmab hinnatud näitajate kirjeldusi ja lühiülevaadet sellest, kuidas näitajad on seotud õpilaste õpitulemuste ja heaoluga. Tagasisides võrreldakse läbivalt Teie õpilaste keskmisi tulemusi kõikide küsitlusele vastanud õpetajate õpilasgruppide keskmise tulemusega.

3.1. Õpiväljund: eesti keele lõpueksami tulemus

Eesti keele eksam (V) koosnes kirjutamise ja lugemise osast. Kirjutamise osas pidid õpilased kirjutama jutustava-arutleva teksti ning lahendama ülesandeid, millega kontrolliti õigekirjaoskust. Lugemise osas esitati õpilastele ülesandeid, mille eesmärgiks oli kontrollida õpilaste oskust mõista ja tõlgendada erinevaid tekste. Kirjutamise osa eest oli võimalik saada 70 ja lugemise eest 30 punkti, seega maksimaalne võimalik tulemus oli kokku 100 punkti. Kõikide õpetajate õpilasrühmad on vastavalt õpilaste keskmisele eksami tulemusele jaotatud kolmeks: grupp 1 - madal eksamitulemus, grupp 2 - keskmine eksamitulemus, grupp 3 - kõrge eksamitulemus. Joonisel 1 on ära toodud Teie õpilasrühma kuuluvus eesti keele eksamitulemuse järgi.

Joonis 1. Eesti keele lõpueksami tulemus

3.2. Õpistrateegiad ja õpikäitumine eesti keele ja kirjanduse tundide kontekstis

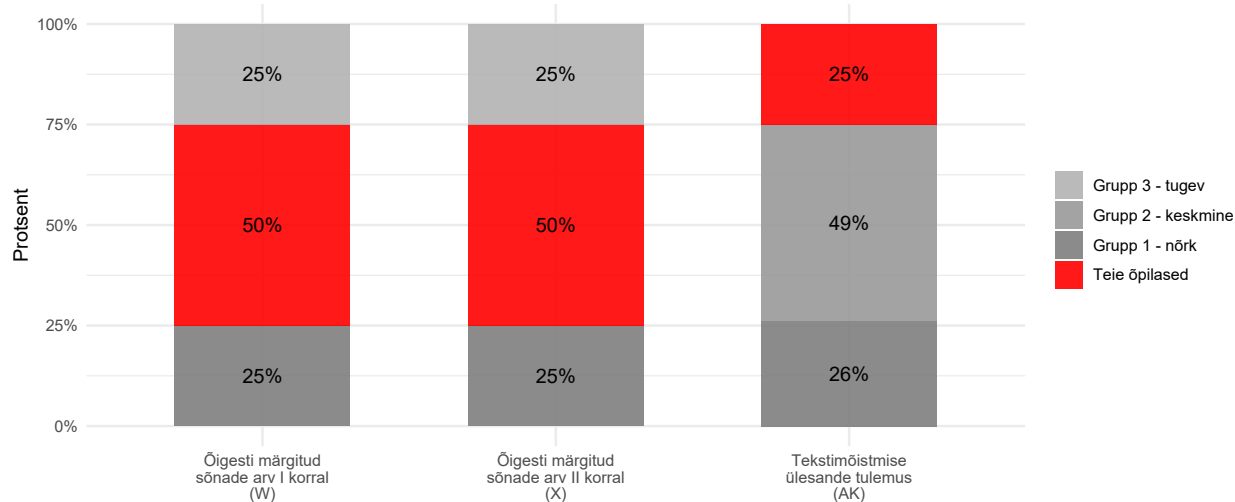
Õpipädevuse olulised komponendid on teadmised õpistrateegiatest ning nende adekvaatne kasutamine, samuti pingutamine keerukamate ülesannete korral. Keeleõppe kontekstis on olulised nii sõnade meeldejätmise kui lugemise strateegiad, samuti teadlikkus nendest.

Meeldejätmisstrateegiaid

Õpistrateegiade hindamiseks kasutasime sõnade pähe õppimise ülesannet. Sõnade meeldejätmist hinnati kaks korda: enne tekstimõistmisülesannet ja pärast seda. Tekst, mida õpilased kahe õppimiskorra vahel lugesid, kirjeldas, kuidas saab sõnu paremini pähe õppida ning miks need õppimisviisid on head. Õpilastele esitati mõlemal korral 24 sõna, mida sai grupeerida kolme üldkategoriasse (esimesel korral loomad, mööbel, transport; teisel korral ehitised, kööginõud, maastik). Õpilastel paluti sõnad 90 sekundi jooksul pähe õppida. Vihjeid, et neid sõnu saab grupeerida, ei antud. Hiljem esitati neile 48 sõna ning paluti iga sõna juures märkida, kas see oli eelmine kord esitatud või mitte. Arvesse läksid nii õiged mäletamised kui valede sõnade korrektset hülgamised.

Õigesti märgitud sõnade arvu (W, X) põhjal jaotati õpilasgruppid kolme rühma klassi/õpirühma keskmise põhjal: grupp 1 - vähe õigesti märgitud sõnu, grupp 2 - keskmiselt õigesti märgitud sõnu, grupp 3 - palju õigesti märgitud sõnu. Need õpilased, kelle puhul oli selge, et nad spikerdasid, on analüüsist välja jäetud. Joonisel 2 näete, kas Teie õpilased kuulusid õigesti märgitud sõnade arvu põhjal esimesse, teise või kolmandasse gruppi I ja II mõõtmiskorral ning millisesse gruppi (nõrk, keskmine, tugev) kuulus Teie klass/õpilasarühm tekstimõistmise tulemuste alusel.

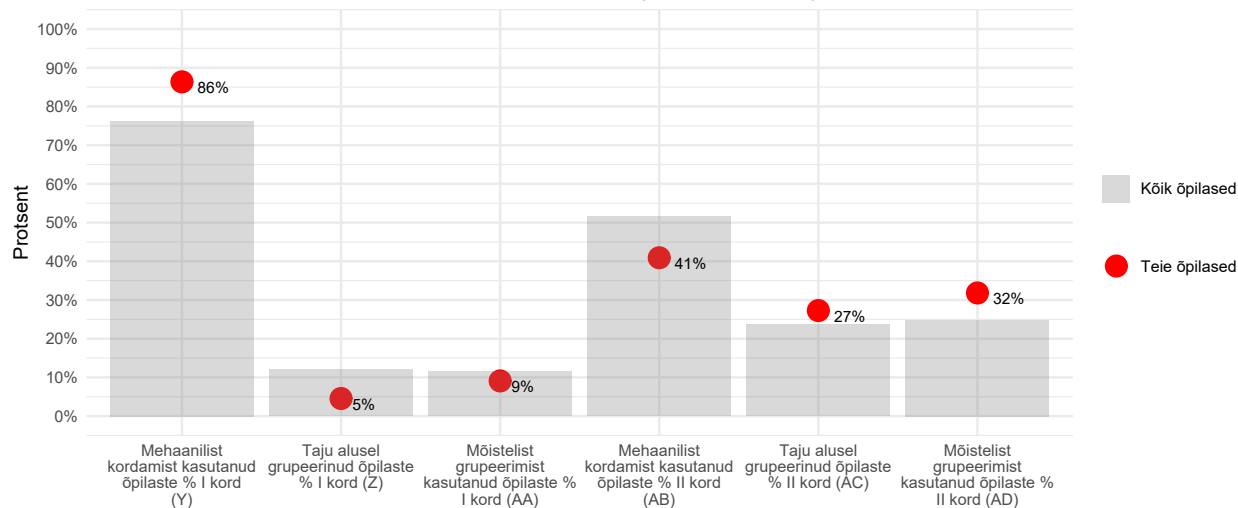
Joonis 2. Meeldejäetud sõnade skoor I ja II õppimiskorral ja tekstimõistmise ülesande tulemus

Sõnade meeldejätmise ülesande põhieesmärk oli hinnata õpilaste oskust õpistrateegiaid adekvaatselt kasutada. Sõnade päheõppimine on ülesanne, mida on selgelt kergem ja edukam täita, kui kasutada ühte strateegiat - sõnade grupeerimist tähenduse järgi. Üle 20 sõna korraga meelde jätta on võimatu töömälu piirangute tõttu. Seega tuleb leida viis, kuidas sõnu püsimalu infoga seostada. Kuna inimeste püsimalus on info hierarhiliselt esitatud, on ka meeldejätmisel kasulik sõnu hierarhiliselt grupeerida. Empiirilised uuringused on tõestanud, et tähenduslik grupeerimine on sellise ülesande lahendamiseks efektiivsem. Kõige ebaefektiivsem on lihtne kordamine.

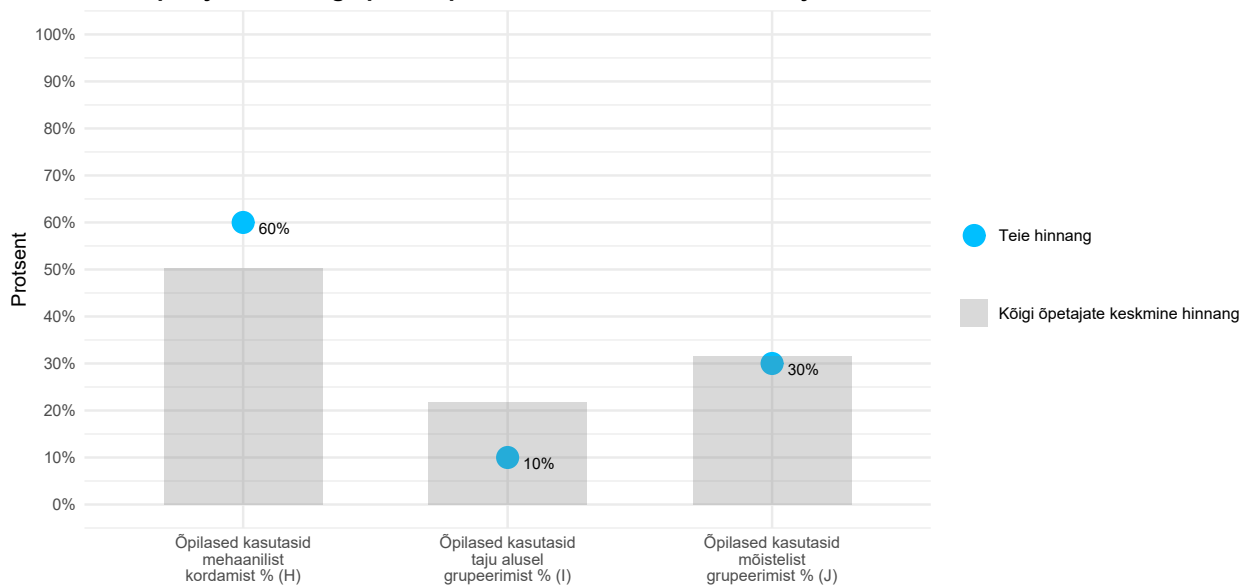
Õpilastelt küsiti pärast mõlemat õppimiskorda, missugust meeldejätmise viisi nad kasutasid. Joonisel 3 on toodud, mitu protsenti õpilastest kasutas järgmist kolme meeldejätmise viisi: 1) **mehaaniline sõnade kordamine (I õppimiskorral Y, II õppimiskorral AB)**; 2) grupeerimine väliste tunnuste ehk **tajutavate tunnuste alusel (I õppimiskorral Z, II õppimiskorral AC)**; 3) **tähenduslik (mõisteline) grupeerimine semantiliste kategooriate alusel (I õppimiskorral AA, II õppimiskorral AD)**. Sõnade meeldejätmise ülesandes I õppimiskorral mehhaanilise kordamise strateegia II korral tähendusliku grupeerimise vastu vahetanud õpilased olid tulemuslikumad eesti keele eksamil, neil oli kõrgem tekstimõistmise skoor ja neile jäi II õppimiskorral rohkem sõnu meelde kui nendel õpilastel, kes kasutasid mõlemal korral mehhaanilist kordamist. Seega on alust arvata, et sõnade meeldejätmise ülesandes efektiivsemat õpistrateegiat kasutada oskavad õpilased oskavad ka teisi ülesandeid efektiivsemalt lahendada ja mäluülesanne on üks võimalik viis saada teavet õpistrateegiast, mida õpilased teavad ja kasutada oskavad. Lisaks on näha, et õpilased võivad muuta oma strateegiate kasutamist juba lühiajalise õpetamise tulemusena, kuid seda tegid eelkõige õpilased, kes teksti mõttega lugesid ja seda mõistsid.

Joonis 3. Õpilaste kasutatud sõnade meeldejätmise viisid I ja II õppimiskorral

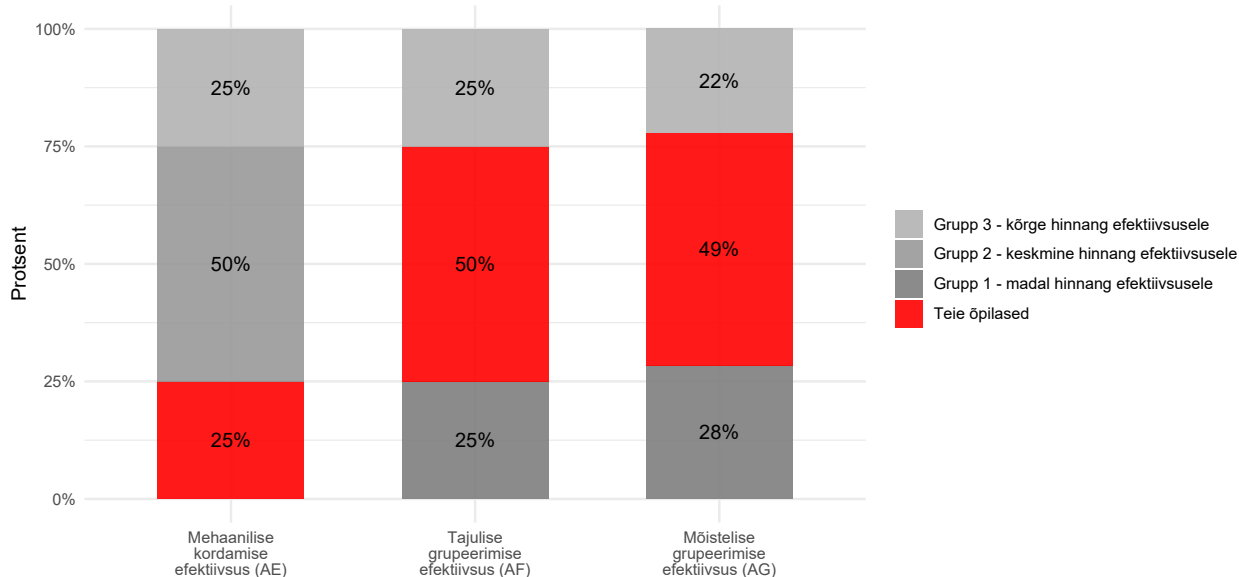
Õpetajatel paluti samuti hinnata, kui **mitu protsenti tema juhendatavatest õpilastest kasutas üht või teist strateegiat (H, I, J)**. Enda hinnanguid võrrelduna teiste õpetajate hinnangutega näete joonisel 4.

Joonis 4. Õpetajate hinnang õpilaste poolt kasutatud sõnade meeldejätmise viisidele

Õpilastel ja õpetajatel paluti hinnata ka meeldejätmisstrateegiade efektiivsust. Joonisel 5 on esitatud Teie õpilasarühma hinnangud kolme õpistrateegia efektiivsusele: 1) **õpilase hinnang kordamise efektiivsusele (AE)**; 2) **õpilase hinnang taju alusel grupeerimise efektiivsusele (AF)**; 3) **õpilase hinnang tähendusliku grupeerimise efektiivsusele (AG)**. Õpilased hindasid mehaanilist kordamist kõige efektiivsemaks strateegiaks, järgmiselt efektiivseks mõistelist grupeerimist ja teistega võrreldes kõige vähem efektiivseks taju alusel grupeerimist.

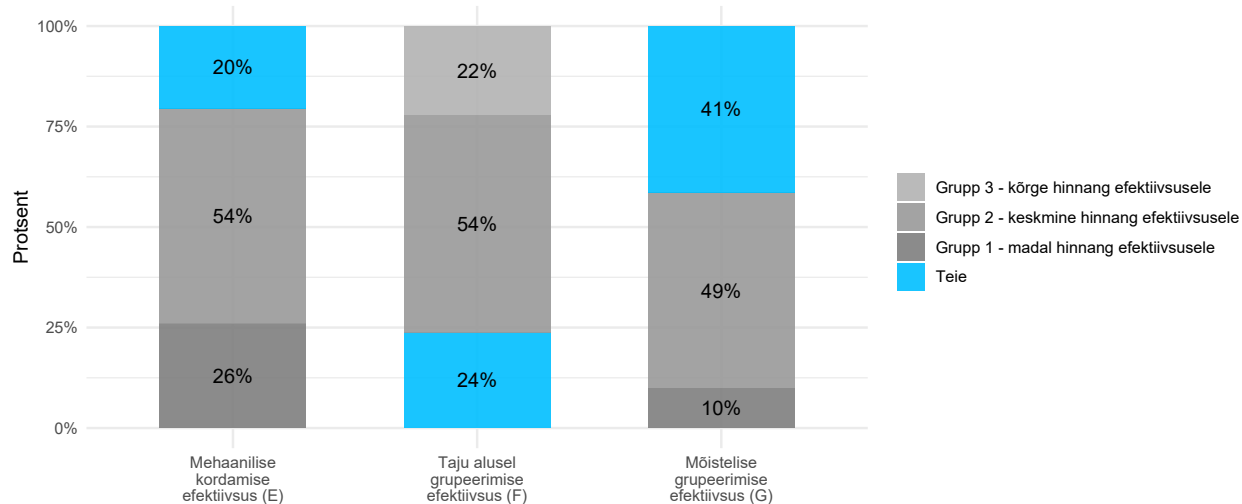
Joonis 5. Õpilaste hinnang meeldejätmise strateegiade efektiivsusele

Õpetajate hinnangud samadele õpistrateegiatele on toodud joonisel 6 (E, F, G). Kõige efektiivsemaks hinnati mõistelist grupeerimist, seejärel taju alusel rühmitamist ning kõige madalamalt mehaanilist kordamist. Tulemused on joonistel esitatud rühmadena: 1 grupp - madal hinnang efektiivsusele, grupp 2 - keskmine hinnang efektiivsusele, grupp 3 - kõrge hinnang efektiivsusele.

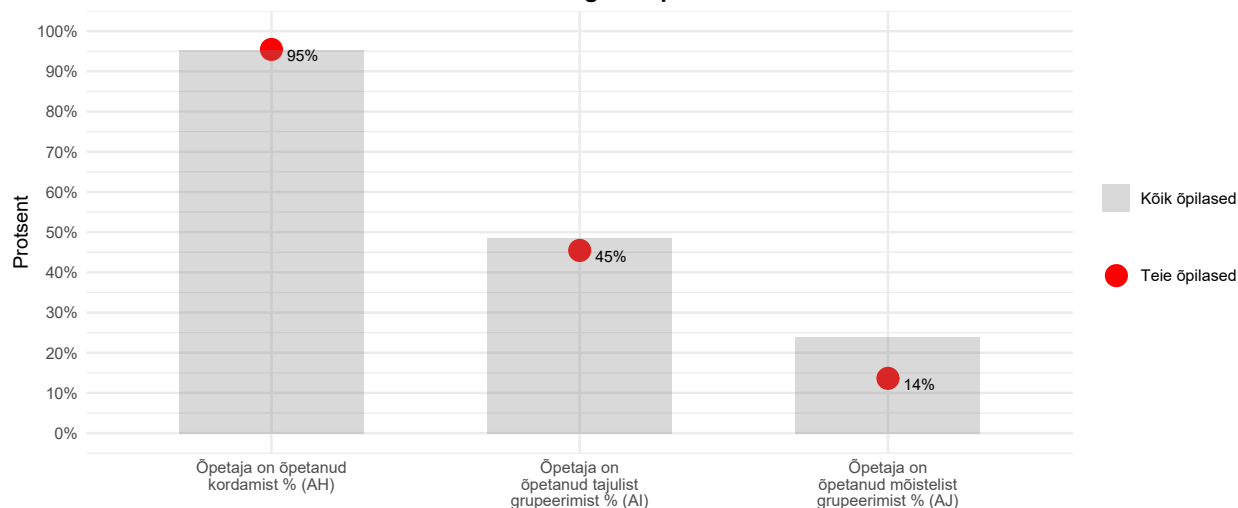

Joonis 6. Õpetajate hinnang meeldejätmise strateegiade efektiivsusele

Lõpuks küsiti õpilastelt, **kas neile on neid meeldejätmissstrateegiaid õpetatud**. Joonisel 7 on toodud protsendid õpilastest, kes vastasid, et neile on vastavat strateegiat õpetatud (AH, AI, AJ). Siin tuleb rõhutada, et ei küsitud, kas strateegia on õpetanud nende eesti keele õpetaja, vaid laiemalt - kas üldse on õpetatud.

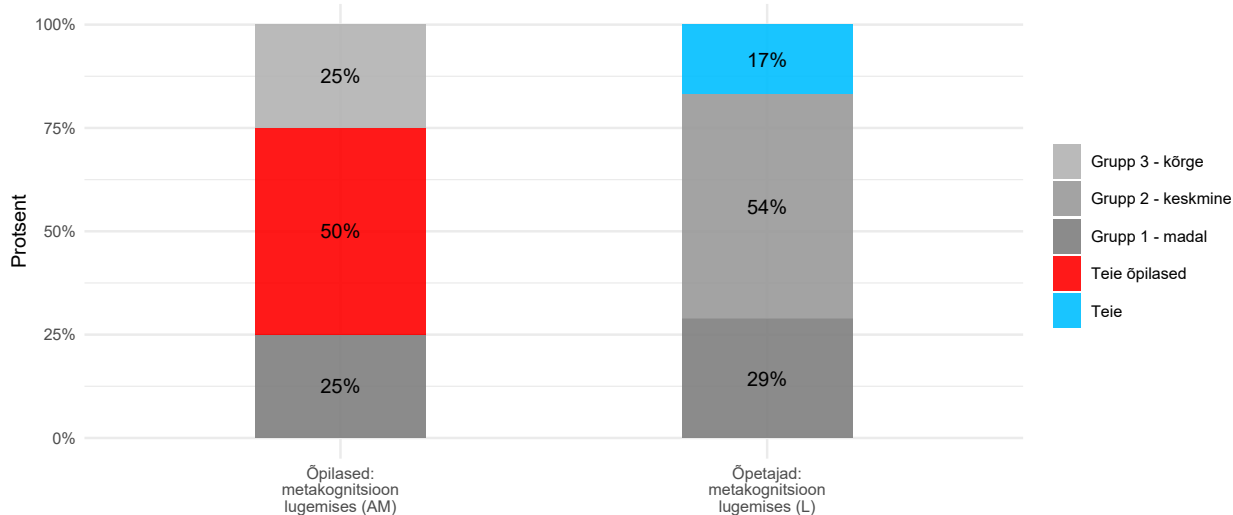
Joonis 7. Strateegiade õpetamine

Lugemisstrateegiad

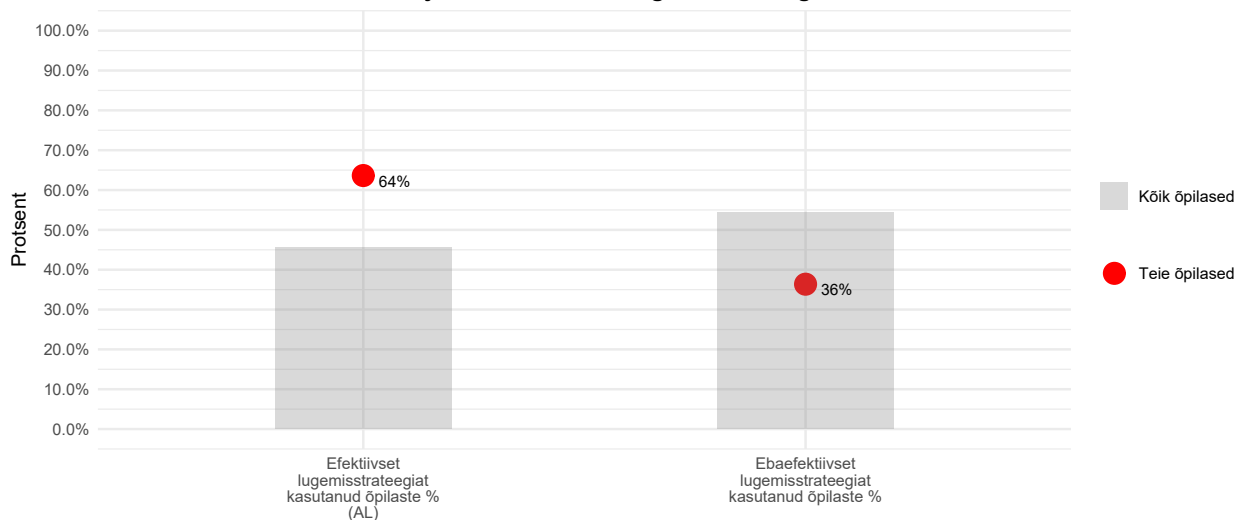
Loetu mõistmisega on olulisel määral seotud **tekstimõistmis- ehk lugemisstrateegiade** tundmine (metakognitiivne teadlikkus lugemisstrateegiatest) ja kasutamine. Lugemisstrateegiaid on toimingud või nende kombinatsioonid, mida lugeja saab lugemisprotsessi käigus teksti mõistmise toetamiseks rakendada. Õpilaste ja õpetajate metakognitiivset teadlikkust hinnati testiga, mis sisaldas kolme lugemissenaariumit ning igale stsenaariumile vastavaid lugemisstrateegiaid. Iga stsenaariumi puhul paluti lugemisstrateegiade kvaliteeti ja kasutegurit hinnata sõltuvalt lugemise eesmärgist. Testi tulemus peegeldab testi sooritajate teadlikkuse määra selles, missugused on kõige tõhusamad viisid tekstis sisalduva teabe meeldejätmiseks ja mõistmiseks. **Joonisel 8 on esitatud õpilaste (AM) ja õpetajate (L) testitulemus** (1 - madal tulemus, 2 - keskmine tulemus, 3 - kõrge tulemus). Tulemused näitasid, et kõrgema metakognitiivse teadlikkusega õpilastel olid eksami tulemused üldiselt paremad kui madalama testitulemusega õpilastel. Kõrge metakognitiivse teadlikkusega õpetajate juhendatavate õpilaste eksamitulemus oli mõnevõrra kõrgem kui keskmise metakognitiivse teadlikkusega õpetajate õpilaste tulemused.

Joonis 8. Õpilaste ja õpetajate metakognitiivne teadlikkus lugemisstrateegiatest.

Õpilastel paluti läbi lugeda üks teabetekst (teemal, kuidas sõnu paremini meelde jätta) ja vastata selle alusel küsimustele. Seejärel tuli õpilasel vastata, kuidas ta teksti luges ehk **missugust strateegiat ta lugedes kasutas**. Valikuks antud strateegiad jagunesid efektiivseteks ja ebaefektiivseteks. Õpilane sai valida ühe vastuse. **Joonisel 9 on näha, kui suur osa Teie õpilastest kasutas lugemisel efektiivset (AL) ja kui suur osa ebaefektiivset strateegiat**. Efektiivset strateegiat kasutanud õpilastel oli keskmiselt kõrgem eksamitulemus, tekstimõistmise skoor ja metakognitiivne teadlikkus lugemisstrateegiatest, võrreldes õpilastega, kes kasutasid lugemisel ebaefektiivset strateegiat.

Joonis 9. Efektiivsete ja ebaefektiivsete lugemisstrateegiate kasutamine

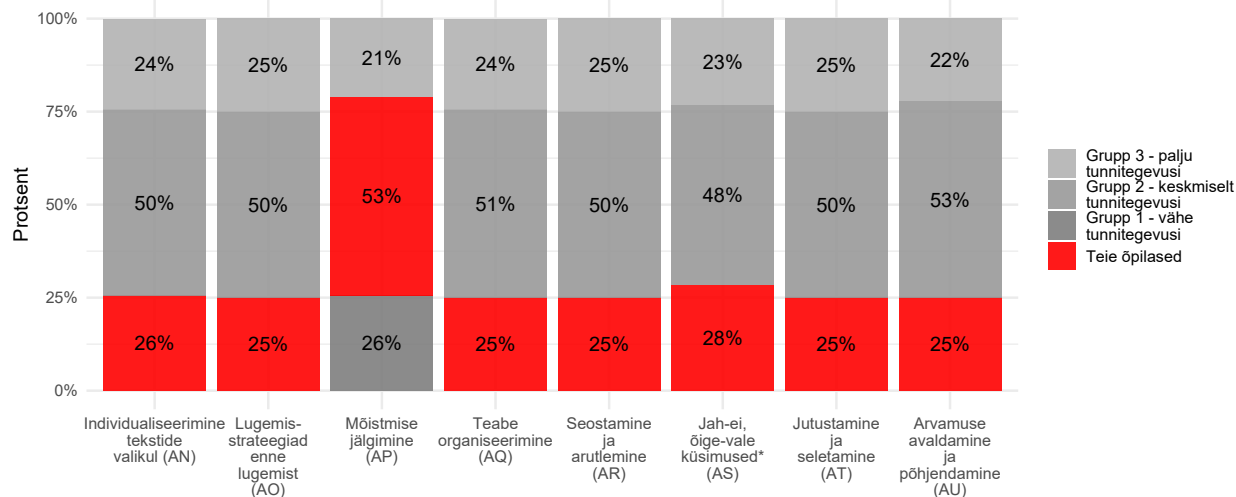

Lugemisoskust arendavad tegevused eesti keele ja kirjanduse tunnis

On teada, et tunnitegevustel (lähtumine õpilaste individuaalsetest vajadustest ja omadustest, lugemisstrateegiate õpetamine ja harjutamine, eneseväljendusoskustele suunatud õppetegevused) on oluline mõju õpilaste keele- ja suhtluspädevuse arengule, sh lugemisoskuse arengule. Küsisime õpilastelt ja õpetajatelt nende hinnanguid lugemisoskust arendavatele tegevustele eesti keele ja kirjanduse tundides. Küsimused olid õpilastele ja õpetajatele samad, hinnanguid anti skaalal 1-5. Õpilastelt küsiti, kui võrd eesti keele ja kirjanduse õpetaja nimetatud tegevusi tunnis läbi viib. Joonisel 10 on esitatud grupid (1 - tegevusi viidi läbi vähe, 2 - tegevusi viidi läbi keskmisel määral, 3 - tegevusi viidi läbi suhteliselt palju), mis on moodustatud järgmiste hinnangute alusel: 1) **individualiseerimine lugemistekstide valikul (AN)**, 2) **lugemisstrateegiate õpetamine ja harjutamine (AO, AP, AQ, AR)**, 3) **tekstimõistmise hindamise viisid (AS, AT, AU)**. Selgus, et õpilaste eksamitulemused olid keskmiselt paremad rühmas, kus õpetaja kasutas õpilaste hinnangul tundides

enam seostamise ja arutlemise strateegiaid ning kasutas tekstimõistmise hindamiseks viise, mis nõuavad seletamist, jutustamist, oma arvamuse avaldamist ja põhjendamist. Sealjuures oli nende õpilaste eksamitulemus parem, kelle õpetajad kasutasid vähem jah-ei/õige-vale küsimusi tekstimõistmise hindamiseks, võrreldes õpilastega, kelle õpetajad kasutasid seda tüüpi küsimusi rohkem. Seega õpilased, kelle õpetajad õpilaste hinnangul harjutasid rohkem kõrgema taseme lugemisstrateegiaid ja hindasid tekstimõistmist jutustamist ja arutlemist nõudvate ülesannetega, sooritasid keskmiselt paremini eesti keele eksami.

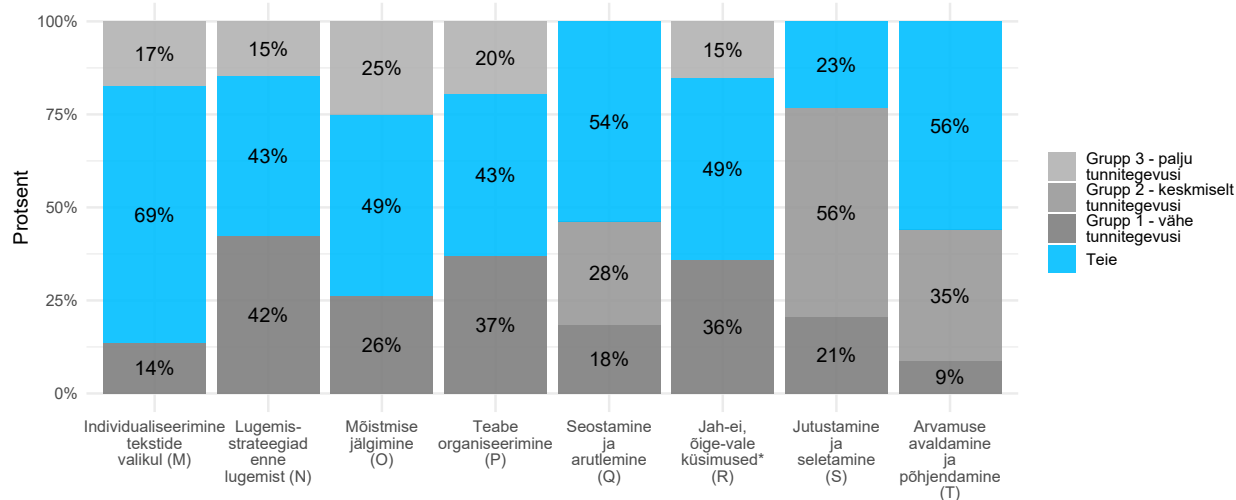
Joonis 10. Õpilaste hinnangud lugemisoskust arendavatele tunnitegevustele

* Madal näitaja on parem kui kõrge näitaja (jah-ei/õige-vale hindamisviisi kohta)

Küsisime ka õpetajatelt nende endi hinnangut lugemisoskust arendavate tunnitegevuste kohta. Joonisel 11 on esitatud grupid (1 - tegevusi viidi läbi vähe, 2 - tegevusi viidi läbi keskmisel määral, 3 - tegevusi viidi läbi suhteliselt palju), mis olid moodustatud samade hinnangute alusel nagu õpilase küsimustikus: 1) **individualiseerimine lugemistekstide valikul (M)**, 2) **lugemisstrateegiate õpetamine ja harjutamine (N, O, P, Q)**, 3) **tekstimõistmise hindamise viisid (R, S, T)**. Õpetajate hinnangud olid kõikides valdkondades kõrgemad kui nende õpilastel, mis võib osutada sellele, et õpetajad küll viivad tunnis teatud tegevusi läbi, kuid pole seda õpilastele piisaval määral teadvustanud. Lisaks selgus, et õpetajate endi hinnangud ei olnud nii selgelt seotud õpilaste eesti keele eksami tulemustega kui õpilaste vastavad hinnangud.

Joonis 11. Õpetajate hinnangud lugemisoskust arendavatele tunnitegevustele

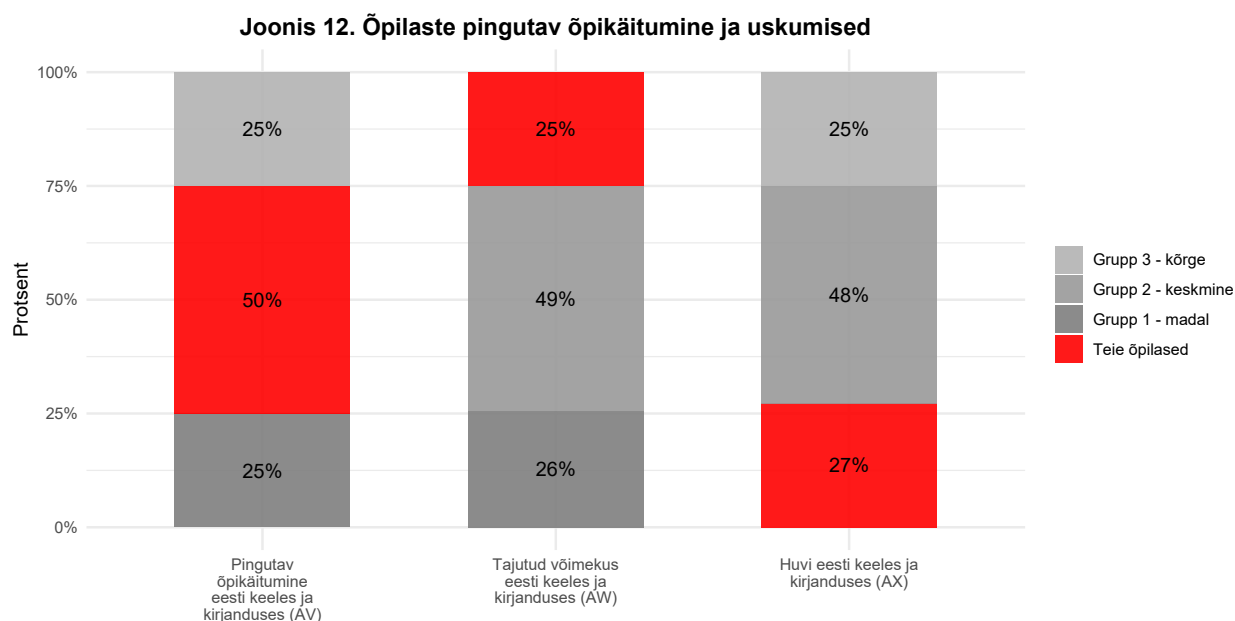
* Madal näitaja on parem kui kõrge näitaja (jah-ei/õige-vale hindamisviisi kohta)

Pingutav õpikäitumine eesti keele ja kirjanduse õppimisel

Õpimotivatsioon väljendub käitumises läbi pingutamise õpiülesannete täitmise ajal. Ühest küljest näitab pingutamine, eriti raskete ülesannete korral, kuivõrd õpilane on huvitatud ülesande täitmisest. Teisest küljest on pingutamine seotud sellega, kuivõrd ta suudab oma käitumist suunata ja kontrollida, teisisõnu olla ennast juhtiv õppiija. **Pingutav õpikäitumine eesti keele ja kirjanduse tundides (AV)** on selline käitumine, kui õpilane pingutab ka keerukate ja igavate ülesannete korral. Tulemused on joonisel 12 esitatud rühmadena: 1 - õpilased pingutavad õppimisel vähe; 2 - õpilased pingutavad õppimisel keskmiselt, 3 - õpilased pingutavad õppimisel palju.

Pingutav käitumine eesti keele ja kirjanduse tundides oli positiivselt seotud eesti keele eksami tulemustega - õpilased, kes keerukate või igavate ülesannete puhul pingutavad, said keskmiselt eesti keele eksamil kõrgemad tulemused kui õpilased, kes pingutasid vähem.

3.3. Uskumused eesti keele ja kirjanduse tundide kontekstis

Tajutud võimekus (AW) ehk tunne, et suudetakse millegagi hakkama saada, omab suurt rolli tegutsema hakkamisel ja tegutsemisel ning on seejuures inimestel valdkonniti erinev. Selles uurimuses kirjeldame uskumust toime tulla eesti keele ja kirjanduse õppeülesannetega. Tajutud võimekus toetab teadmiste ja oskuste arengut seeläbi, et kõrgema tajutud võimekusega õpilased on enesekindlamad, pingutavad rohkem ka siis, kui ülesanded on nende jaoks keerulised, võtavad vastu suuremaid väljakutseid (nt osalemine olümpiaadidel), mis avavad võimalused ennast edasi arendada. Samas tuleb mainida, et ebaadekvaatselt kõrge tajutud võimekus võib tegutsemist hoopis pärssida ning et parim on adekvaatne või kergelt kõrgem tajutud võimekus. Kui inimesel on ebaadekvaatselt kõrge tajutud võimekus, võib ta näiteks koduülesandeid mitte lahendada (arvates, et ta oskab niikuinii) ning saada seetõttu kehva tulemuse, mis omakorda võib teda traumeerida, sest ta ei oodanud seda. Õpilaste tajutud võimekuse keskmised näitajad on toodud joonisel 12 rühmadena: 1 - madal tajutud võimekus eesti keeles ja kirjanduses, 2 - keskmine tajutud võimekus, 3 - kõrge tajutud võimekus.

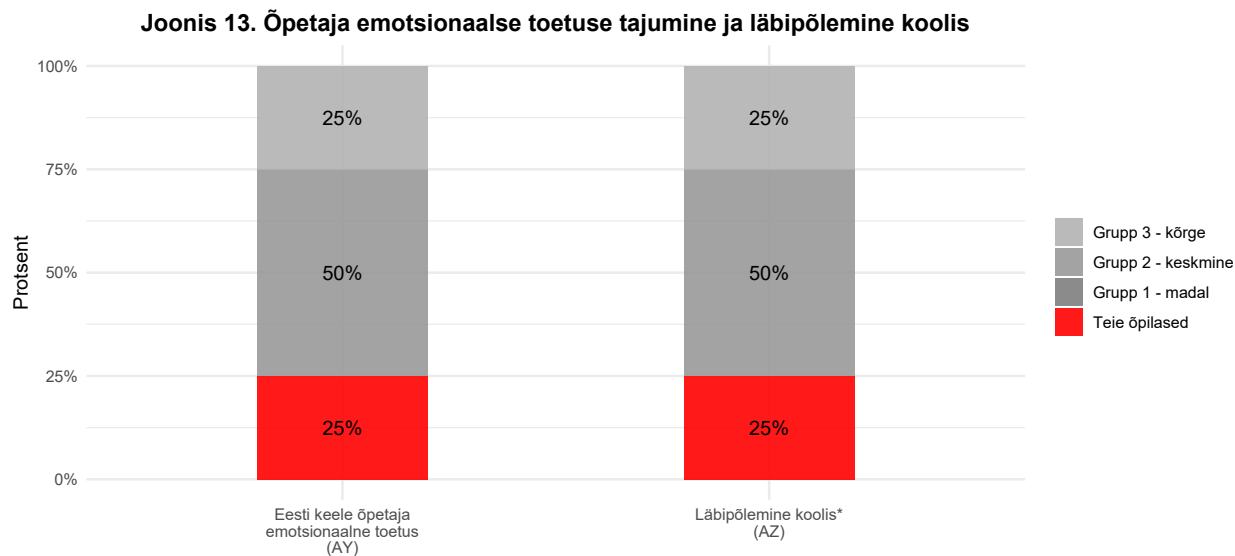
Huvi (AX) all mõeldakse õpilase ja tema huviobjekti vastastikmõju tulemuseks olevat psühholoogilist seisundit, mida iseloomustab teravdatud tähelepanu, keskendumine ja positiivne meeleolu. Kuna huvi on seotud positiivsete tunnetega ja see suunab inimesi mingi teema või ülesandega tegelema, peetakse huvi nii oluliseks õppimise eelduseks kui ka eraldi oluliseks õpitulemuseks, millelt edasi liikuda. Huvi on ainespetsiifiline ning siinses uurimuses kirjeldame eesti keele ja kirjanduse õppimisega seotud huvi. Õpilaste tulemused on ära toodud joonisel 12 rühmadena: 1 - madal huvi eesti keele ja kirjanduse vastu, 2 - keskmine huvi, 3 - kõrge huvi.

3.4. Õpetaja emotsionaalne toetus

Lisaks konkreetsete õpistrateegiate õpetamisele omavad positiivset mõju head õpilase ja õpetaja vahelised suhted ning negatiivset mõju nende vahelised konfliktid. Õpilaste **emotsionaalne toetamine (AY)** ja tunnustamine on üks kolmest olulisest õpetaja tegevuse valdkonnast klassis (sellele lisaks õpetamine ja korra hoidmine). Emotsionaalselt toetavad õpetajad on empaatilised, soojad, arvestavad õpilaste huvid ja soovidega ning aitavad lastel end tunnis hästi tunda. Sellised tegevused rahuldavad õpilase seotuse ja autonoomia vajadusi, mis omakorda soodustab õpilaste pingutamist õppetöös. Joonisel 13 on esitatud õpilaste keskmised tulemused rühmadena: 1 - madal emotsionaalne toetus, 2 - keskmine emotsionaalne toetus, 3 - kõrge emotsionaalne toetus. Õpilaste tajutud emotsionaalne toetus oli positiivselt seotud õpilase pingutava õpikäitumise, huvi ja tajutud võimekusega ja eesti keele eksami tulemusega ning negatiivselt läbipõlemisega koolis.

3.5. Läbipõlemine

Tähtis pole mitte ainult olla akadeemiliselt edukas, vaid ka tunda heameelt ja rahulolu sellest, mida tehakse ja saavutatakse. Madala heaoluga on seotud **läbipõlemine (AZ)**, mis on defineeritud kui pikaajaline psühholoogiline ja emotsionaalne kurnatus, mis on põhjustatud mingis kontekstis esinevast liiga suurest töökoormusest, inimesele esitatavast ajasurvest ja tema ressursside vähesusest. Kui koolitöö on liialt pingeline, võib õpilane tunnetada, et ei saavuta soovitud kunagi, ning tunda end läbipõlenuna. See, kuivõrd läbipõlenuna õpilased ennast vastamise ajal tundsid, on kajastatud joonisel 13 rühmadena: 1 - madal läbipõlemise skoor, 2 - keskmine läbipõlemise skoor, 3 - kõrge läbipõlemise skoor. Tulemused näitasid, et läbipõlemine oli eesti keele eksami tulemusega negatiivselt seotud: kõrgema läbipõlemise skoori saanud eksamitulemused kaldusid olema kehvemad kui madalama läbipõlemise skooriga õpilastel.

* Madal näitaja on parem kui kõrge näitaja.

4. Uuringus osalenud õpilaste ja õpetajate kirjeldus

Eesti keele eksami taustaküsitlusele vastas 3963 üheksanda klassi lõpetajat, kellest 50% olid poisid ning 50% tüdrukud. Õpilaste andmed on seotud nende eksamitulemustega 3821 juhul. Õpilaste andmed on seotud õpetajate andmetega juhul, kui nende õpetaja vastas küsimustikule. Õpilasi, kelle andmed olid seotud õpetaja andmetega, oli 2635. Õpetajate küsimustikule vastas 184 eesti keele ja kirjanduse õpetajat. Õpilaste andmetega on seotud 176 eesti keele ja kirjanduse õpetaja andmed. **Tagasiside antakse nendele õpetajatele, kes vastasid küsimustikule ja kelle õpetatud õpilastest vastas küsimustikule vähemalt 5 õpilast.**

5. Viited uuringu täiendavate materjalide leidmiseks

Eraldi on SA Innove kodulehelt kättesaadav Exceli tabel kõikide õpetajate tulemustega, kus on osalenud õpilaste keskmised tulemused õpetajate kaupa (<https://www.innove.ee/uuringud/pohikooli-lopueksamite-taustakusitus/>). Esimeses veerus A on õpetaja kood, kust saate huvi korral üles otsida enda koodi. Teie poolt õpetatavate õpilaste tulemused on Teie koodi real. Veerus U on küsimustikule vastanud õpilaste arv, selles veerus enda koodi real näete, mitu Teie õpilast küsitlusele vastas. See näitab, kas vastused iseloomustavad Teie poolt õpetatud õpilasi üldiselt või käivad need ainult osade õpilaste kohta. Palun arvestage seda tulemuste mõtestamisel.

Muudes veergudes on toodud nii Teie enda vastused/tulemused (veerud tähistatud rohelise värviga) kui ka Teie õpilaste keskmised tulemused (veerud tähistatud kollase värviga). Tabeli päises on toodud näitaja nimetus, mille tulemus on allpool esitatud. Käesolevas tagasisides esitatud joonised põhinevad tulemuste tabelis (Exceli fail) esitatud arvudele. Tagasisides viidatakse läbivalt Exceli tabeli vastava veeru päises olevale tähele. Samuti on kodulehel 2018. aastal koostatud uuringu terviklik aruanne, kus on esitatud täpsem ülevaade uurimuse ülesehitusest ja kokkuvõtlikest tulemustest.

Täiendavate küsimuste korral ja selgituste saamiseks kirjutage palun SA Innove uuringute ja arenduskeskuse analüütikule aadressil eneli.siirman@innove.ee.

